

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τοῦ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Η ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ

(Διήγημα τοῦ Ψυχασαββάτου)

Ὁ κόσμος γύριζε χουρασμένο· ἀπὸ τὰ χωράφια, ἢ καμπάνε; βαρούσανε ἐσπερῶν καὶ ἢ γυναικοβίβε; πληγαῖναν μὲ κόλλυβα καὶ λιανά, πεντάριζα κεράκια στὴν ἐκκλησίᾳ.

Δειλινὸ ψυχασαββάτου, πού περμιόνον ἢ ψυχῆς κατὰ ἀπὸ τοὺς ζωντανούς τὸν. Ἐνα κεράκι, μὰ παρὰ-ζήσαι, ἔνα δίσκο μὲ σιτάρι, μὰ συγγωρε-σι ἢ καὶ μὰ θύμισι ἀπλή. Δὲν ζητόνε καὶ πολλὰ ὅσοι φεύγουν γιὰ τὸν ἄλλο κόσμο!... Ἴσως νὰ τὰ ἔχουνε ὅλα ἐκεῖ κάτω καὶ νὰ τοὺς λείπει μόνον ἢ ἀνάμνη-σι τῶν ζωντανῶν... Ποιὸς ἔξερει!

Νοικοκυρὰ ἤθεισα Λε-μονιά.

Οἱ μερακλήδες οἱ ἔξαπλομένοι στοὺς καναπέδες, βλέπουν μὲ κάποια εἰρωνία τὶς γυναικοβίβες νὰ περνοῦν.
— Πρέπει νὰ εἶνε ψυχασάββατο, γιὰ νὰ θυμοῦμαστε τοὺς πεθαμένους; Ρώτη-σεν ὁ Ρήγας, ὁ Μανὸς, ὁ φραγκοσράφτης.
— Ὅπως πρέπει να εἶνε τῶν Βαγιῶν, γιὰ νὰ τρώει ψάρια. Καθαρὴ Δευτέρα, γιὰ νὰ μὴ καταλοῦμε τὸ λάδι, ἢ Πρωτο-χοροῖα γιὰ νὰ παῖξουν χαρτιά, εἶπεν ὁ Μπακοτάσος, τοῦ συμφολοιογραφερῶν ὁ ὑπάλληλος.

Μὰ ὁ ἀπόστρατος, ὁ Μάνθος, ὁ Σκουροσουγιᾶς, σάν ὁ πεῖο κο-σμογιομένο; τῆς παρέας, ροῦφηξε τὸν καφέ τοῦ ἡσυκα κ' ἀργά, σφουγγίσε μὲ τὴν γλῶσσα του τοὺς μύστακάς του καὶ εἶπε στοὺς ἄλλους, μᾶλλον σάν ν' ἀπαντοῦσε στὸν ἑαυτοῦ του, πα-ρά σάν νὰ ἀποκινῶτανε στὰ ἐρωτήματά τους:
— Μυστήριο εἶνε αὐτό. Μυστήριο! Ἄκοῦ-στε, ρε παιδιὰ, μὰ ἱστορία καὶ θέλετε γελά-στε. θέλετε μὴ γελάτε.

Στὸ χωριὸ μου, ἦταν μὰ φορὰ ἢ θείσισα Λεμονιά, νοικοκυρὰ μὲ τὰ λάδια τῆς, τὰ κρασιά τῆς; καὶ τὰ βοῦτινὰ τῆς. Λαχανόκηπτες; καὶ κρια-τόλητες, ἄλλος, σ' ὅλα ἐκεῖ γύρω τὰ χωριά, σάν αὐτὴ δὲν ἐφριανε. Νοικοκυρὰ, νὰ λέμε, κ' ὄχι ψέματα!

Ἡ Λεμονιά μὲ τ' ὄνομα!
Ἐνα μόνον κακὸ ἐλάττωμα εἶχε κ' αὐτὴ, κ' ὁ Λεμονῆς ὁ ἀνδρας τῆς. Τὸ «ποῦζαν!».
Τώρα θὰ πῆς, δικὸ τους ἦταν τὸ χρῶσι καὶ κανεὼς δὲν τὸ στεροῦσαν. Μὰ πάλι ὄχι ἔτσι, ρε παιδιὰ! Ἀποκηρῆς, Χριστοῦγεννα, Λαμπρὴ, κάθε Χρονιάρα μῆρα, γλέντια καὶ φαγολόπια σπῆτι τους. Ὅλο τὸ χωριὸ τοὺς ἐμακάριζε. Πέρασαν ἔτσι χρόνια ἀρεκέτα, κ' ἔνα προῖο μαθαίνονμε πὼς ἔπεσε βαρεὰ ὁ Λεμονῆς; στὸ στρώμα.
Ὁς νὰ τὸ καλομάθονμε, πέθανε.
Ὅλο τὸ χωριὸ, δά, τὸν ἐκήδερε κ' ὅλοι οἱ χω-ριανοὶ πήραν γῶμα καὶ ῥῆσαν στὸ βιβροῖο του, γιὰ νὰ ἔξαλαφώσουνε ἢ ἄμαρτίες του, στὸν κατὸ κόσμο κ' ἔτσι νὰ συχορεθῆ!

Ἡ θειά ἢ Λεμονιά, ἦταν ἀπαρηγόρητη!
Τὸ βράδι, πού γινώσαμε στὸ σπῆτι καθί-σαμε γιὰ τὶς παρηγοριές. Ἐβράσαμε κάτω στὸ κατώγι, πού ἦσαν τὰ κρασιά, ἔνα πιάτο μὲ σι-τάρι, ἔνα κερὶ στὴ μέση ἀναμμένο, λιβάνι καὶ κρασί, νὰ ταῦρη ἢ ψυχοῦλα του. Ἐζέετε, πῶς ἢ ψυχὴ, μένει τρεῖς μέρες στὸ σπῆτι, προτοῦ ν' ἀνήκει στοὺς οὐρανούς! Γιαντὸ τῆς βάζουνε σιτάρι, κρασί καὶ θημιάμα, γιὰ νὰ μοσχοβολᾷ στὸν Πα-ράδεισο. Κ' ἢ ψυχὴ, σάν πεταλοῦδα, γυρίζε ἀνάνο ἀπ' αὐτὰ καὶ τὴν τρίτη ἡμέρα φεύγει εἰχαριστημένη ἀπὸ τοὺς δικούς τῆς...
— Εἶδες, γέρο Μάνθος, ποτὸ σου σὺ ψυχὴ!
— Μὰ φορὰ οἱ ἀνθρώποι, πού ἦσαν καθαροὶ τὴν ἔβλεπαν!
Τώρα μαγιάσει ἢ πλάσι! Νὰ μὴ τὰ πολυλογώμε, τὸ λοιπὸς, ἦταν πολὺ ἀπαρηγόρητη ἢ θεία Λεμονιά στὸ τραπέζι τῆς παρηγοριᾶς. Καὶ τὸ τραπέζι! Λογῆς-λογῆς μετέδες καὶ φαγητά, τηγιασμένα ψάρια καὶ σαλάτες. Τὶ νοστιμιές!... Ζων-τάνευαν καὶ πεθαμέ-νο. Ἐνα μόνον ἦταν τὸ κακὸ. Κρασί δὲν εἶ-χαμε. Εἶν' ἀπαγορευ-μένο τὸ κρασί, στὸν τόπο μας, σὶς παρη-γοριές. Ἐτρώγαμε ἐ-τρώγαμε καὶ ἢ μπουκα-ῆς; καθόντουσαν στὸ λαρόγγι μας. Ἐτρωγε καὶ ἢ καυμένη ἢ Λεμο-νιά, μὰ πού νὰ πᾶν

Ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρες τριγυρί-ζει ἢ ψυχὴ...

κάτω τὸ φαί! Ἐνόμει κανένα; ὅτι θὰ πνιγῆ. Ἦταν κ' ἀπὸ τὴν λύπη φαίνεται! Καθότανε, σάν κόμπο; στὸ λαμπὸ τῆς. Μὰς ῥά-γιζεν, ἢ καυμένη, τὴν καρδιά!... Ἄξαφνα σπρόθιξε.
— Ἐθὰ πάω κάτω, εἶπε, τὴν ψυχοῦλα του νὰ ἴδω.
— Μωρὲ ἄμαν, Κυρὰ - Λεμονιά!

Τίποτα αὐτῆ.
— Νὰ σὲ συνοδεῖω κυρὰ - νύφη!
— Ἄ μὰ - μὰ - γιὰ τὸ Θεό! Νὰ μὴν ταραξοῦμε καὶ τὴν ψυχοῦλα του!
Καὶ τράβηξε κάτω στὸ κατώγι:
— Κανένα; εἶπε, νὰ μὴ ῥθῆ!
Τὴν ἀφήσαμε νὰ κατεβῆ κ' ὅλοι σταθί-καμε κοντὰ στὸν «καταράχτη» (στὴ πόρτα τῆς ξύλινης καταπακτῆς τῶν ὑπογίων τῶν παλῶν σπιτιῶν), νὰ μὴ πάθῃ τίποτα. Σὲ λίγο ἢ Λεμονιά ἀνέβηκε κόκκινη καὶ μὲ μά-τια πού γυάλιζαν.—Ἐθὰ ἔλλαμε ἢ μαῦρη-εἶπαμε.—Καὶ καθίσαμε καὶ πάλι στὸ τραπέ-ζι. Ἐφαγε τότε, μὲ λίγη δροσῆ ἢ Λεμονιά, μὰ πάλι τῆς θυμήθηκε νὰ κατεβῆ, νὰ ἴδῃ τὴν ψυχὴ τοῦ μακαρίτη. Νὰ μὴν τὰ πολυλο-γάμε, ὅ' ἀνεβοκατέβηκε ἔρτά - ὀχτὸ φορές. Στὸ τέλος, μὰς ἀνέβηκε τραυλίζοντας καὶ ἀ-ναμμένη.—Ἐθὰ εἶνε, εἶπαμε ἀπὸ τὴν συζαίνα.—Καὶ ὅλοι τρέξαμε, γιὰ νὰ τὴν πιάσουμε, μὴν πέσῃ! «Τὸν Λεμονῆ τῆς, ἔμασε δά, ἢ ἄμορη κ' αὐτῆ», εἶπεν θλι-βερά, ἢ Παρεδρίνα ἢ Πολυποδιά, «τὶ θέλετε νὰ κἀνῃ!». Τὸ τραπέζι ἦταν πιά στὸ τέλος του.

Ἡ κακὴ γλῶσσες ἔ-λεγει πὼς τῶπινε ἢ χρεῖα!

Ἡ κυρὰ Λεμονιά καθότανε ἀκίνητη. Ἡμεῖς ἀπὸ σεβασμὸ στὴ λύπη τῆς, δὲν μιλοῦσαμε διόλου. Ἄξαφνα γυρίζε καὶ λέει τοῦ Μήτσου τοῦ Μιρακιά, τοῦ ἀρμαγοροφίλακα:
— Ἄνεν λές κανένα τραγουδάκι! Ἐνυστά-ξαμε!...
Κυταχτήκαμε ὅλοι στὰ μάτια.
— Ἐτὶ ἔλαθεν ἢ Λεμονιά! ἀπ' τὴν πολλὴ τὴ λύπη θὰ τῆς ἔστρωσε!
— Ἄλλοῖμονο τὴν μαῖρη καὶ τὴν ἀραχνῆ!
— Κανένα μοιρολόγι θέλει, εἶπεν καὶ ἢ Πολυποδιά, ἢ Παρεδρίνα, κ' ἀφοῦ σφουγγίσε τὸ σπῆτι τῆς, μὲ τὴν ποδιά τῆς, ἔξερόβησε κ' ἄρχισε νὰ μοιρολόγη!

Σὲ τοῦτον τὸν κόσμο π' ὁ Χάρονας θερίζει...

Ἐπειτα ἢ κυρὰ - Μπαρμπούνενα, εἶπεν ἔ-να ἄλλο πεῖο παθητικὸ καὶ κάθε ἔνας; εἶπε τὸ δικὸ του. Μὰ σιγά - σιγά, τὰ μοιρολόγια πήραν τὸ σεβρτά τοῦ τραγουδιοῦ. Τραγουδι-σε τώρα κ' ἢ Λεμονιά:

Ἐπειτα ἢ κυρὰ - Μπαρμπούνενα, εἶπεν ἔ-να ἄλλο πεῖο παθητικὸ καὶ κάθε ἔνας; εἶπε τὸ δικὸ του. Μὰ σιγά - σιγά, τὰ μοιρολόγια πήραν τὸ σεβρτά τοῦ τραγουδιοῦ. Τραγουδι-σε τώρα κ' ἢ Λεμονιά:

Σὲ τοῦτον τὸν κόσμο π' ὁ Χάρονας θερίζει...

Ἐπειτα ἢ κυρὰ - Μπαρμπούνενα, εἶπεν ἔ-να ἄλλο πεῖο παθητικὸ καὶ κάθε ἔνας; εἶπε τὸ δικὸ του. Μὰ σιγά - σιγά, τὰ μοιρολόγια πήραν τὸ σεβρτά τοῦ τραγουδιοῦ. Τραγουδι-σε τώρα κ' ἢ Λεμονιά:

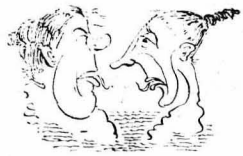
Ἐπειτα ἢ κυρὰ - Μπαρμπούνενα, εἶπεν ἔ-να ἄλλο πεῖο παθητικὸ καὶ κάθε ἔνας; εἶπε τὸ δικὸ του. Μὰ σιγά - σιγά, τὰ μοιρολόγια πήραν τὸ σεβρτά τοῦ τραγουδιοῦ. Τραγουδι-σε τώρα κ' ἢ Λεμονιά:

Ὁ ἐλεγκτὸς συνεργάτης μας κ. Σταμ. Σταματίου, μὲ τὸ κοριτσάκι του.

Ἐπειτα ἢ κυρὰ - Μπαρμπούνενα, εἶπεν ἔ-να ἄλλο πεῖο παθητικὸ καὶ κάθε ἔνας; εἶπε τὸ δικὸ του. Μὰ σιγά - σιγά, τὰ μοιρολόγια πήραν τὸ σεβρτά τοῦ τραγουδιοῦ. Τραγουδι-σε τώρα κ' ἢ Λεμονιά:

ANEMONES
— ΣΤΟΝ ANEMO
Μιὰ γυναῖκα πού ἀγαπᾷ σινηθίζει σιγα-σιγά στὰ ἐλαττώματα τοῦ φίλου τῆς. Sten Thal
Ὁ ἔρωτας; μοιάζει μὲ τὸν πυρετὸ. Ἐμφα-νίζεται καὶ καταπίπτει ἀνευ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς θελήσεως μας.
— Stendhal
Ἐπειτα ἢ κυρὰ - Μπαρμπούνενα, εἶπεν ἔ-να ἄλλο πεῖο παθητικὸ καὶ κάθε ἔνας; εἶπε τὸ δικὸ του. Μὰ σιγά - σιγά, τὰ μοιρολόγια πήραν τὸ σεβρτά τοῦ τραγουδιοῦ. Τραγουδι-σε τώρα κ' ἢ Λεμονιά:

— Ποιὸς πιστεύει τὶς βρομόγλωσσες!

Ἐπειτα ἢ κυρὰ - Μπαρμπούνενα, εἶπεν ἔ-να ἄλλο πεῖο παθητικὸ καὶ κάθε ἔνας; εἶπε τὸ δικὸ του. Μὰ σιγά - σιγά, τὰ μοιρολόγια πήραν τὸ σεβρτά τοῦ τραγουδιοῦ. Τραγουδι-σε τώρα κ' ἢ Λεμονιά: